

Asia: VN/35922/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä luonnos

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisältyvämmien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:**

Vammaisfoorumi on 29 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Vammaisfoorumi katsoo, että järjestelmän selkiyttäminen on tarpeen. On kannatettavaa, että ensihoidon kuljetuksesta aiheutuvat asiakasmaksut kerryttävät maksukattoa. Kun asiakasmaksu sisältyisi jatkossa soten maksukattoon, tämä mahdollistaisi asiakasmaksujen perimättä jättämisen ja alentamisen tarvittaessa. Vammaisfoorumi haluaa tosin muistuttaa, että huojennuksen ja perimättä jättämisen käytännön toteutus ei toimi nykyisellään hyvin. Suuri osa huojennukseen oikeutetuista ihmisistä eivät hae huojennusta asiakasmaksuihin ja tiedetään, että asiakasmaksuja on sadoilla tuhansilla henkilöillä ulosotossa. Järjestelmää olisi syytä selkeyttää ja mahdollisuuksien mukaan automatisoida siten, että maksu jätettäisiin perimättä, mikäli asiakkaan maksukyky sitä vaatii.

2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):

Vammaisfoorumi on huolissaan asiakasmaksujen kasvusta. Vammaisten henkilöiden joukossa on henkilöitä, jotka joutuvat käyttämään useammin ensihoidon kuljetuksia sekä muita terveydenhuollon palveluita. Tämän takia herää huoli, onko esitys kustannusneutraali myös asiakkaiden näkökulmasta. Asiakasmaksut ovat jo nykyisellään pienituloisille merkittäviä ja niitä on korotettu merkittävästi viime aikoina. Herää myös huoli asiakasmaksujen mahdollisesta tuplaantumisesta tilanteessa, jossa ensihoito ei ota henkilöä kuljetettavaksi hoidontarpeen arvioinnin jälkeen eli maksaisiko asiakas ensin ensihoidosta ja tämän jälkeen kela-taksista? Lisäksi herää huoli hyvinvointialueiden kustannussäästöpainoiden näkökulmasta. Onko mahdollista, että siirrytään aiempaa enemmän käyttämään Kela-takseja, jotta kustannukset eivät tulisi hyvinvointialueelle?

Asiakasmaksujen sitominen hyvinvointialueindeksiin todennäköisesti korottaa asiakasmaksuja nopeammin kuin nykyinen malli. Asiakasmaksujen nousu vielä nykyistä nopeammassa tahdissa aiheuttaa kohtuutonta taloudellista kuormitusta kaikista haavoittuvimmassa asemassa oleville, jotka joutuvat käyttämään paljon palveluja. Vammaisten ihmisten kohdalla tarve on usein elämänmittainen.

3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

Kiitämme esitystä siitä, että vammaisvaikutuksia on arvioitu, mutta haluamme kiinnittää huomiota yhteisvaikutusten arviointiin. Vammaisfoorumi haluaa muistuttaa siitä, että monet jo tehdyt sosiaaliturvaan sekä sote-järjestelmään kohdistuneet leikkaukset ovat osuneet samoihin väestöryhmiin. Yhteisvaikutusten arviointia ja seurantaan esim. vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ihmisten osalta on tehtävä perusteellisesti, jotta varmistutaan etteivät vaikutukset jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten toimeentuloon ole kohtuuttomia.

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoitorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.

-

5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisällyttämättömien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.

-

6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

-

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoiton maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Ignatius Katri

Vammaisfoorumi ry - Anni Kyröläinen, pääsihteeri p. 045 217 4936

anni.kyrolainen@vammaisfoorumi.fi